

QADRIYATLAR TIZIMI EVOLYUTSIYASI VA YOSHLAR ONGIGA TA'SIRI

Xasanov Jasurbek Abdulboqiyevich

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

E-mail: boyazid_11j@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqolada qadriyatlar tizimining tarixiy evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri ijtimoiy-falsafiy va pedagogik kontekstda tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida qadriyatlarning shakllanishi, rivojlanishi va transformatsiyasi jarayonlari, shuningdek, ularning shaxsning ma'naviy-axloqiy, madaniy va ijtimoiy ongiga integratsiyalashuvi o'rganildi. Maqolada qadriyatlar tizimi evolyutsiyasining nazariy asoslari, yoshlar ongidagi ijtimoiy, madaniy va axloqiy o'zgarishlarga ta'siri, shuningdek, global va milliy qadriyatlar uyg'unligining yoshlar shaxsiyati va identitetini shakllantirishdagi roli ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi shaxsning tanqidiy tafakkuri, empatiya qobiliyati va ijtimoiy faolligini rivojlantirishda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: Qadriyatlar tizimi, evolyutsiya, yoshlar ongi, ma'naviy-axloqiy rivojlanish, ijtimoiy-falsafiy tahlil, milliy qadriyatlar, umuminsoniy qadriyatlar, tanqidiy tafakkur, identitet, madaniy integratsiya, global va lokal qadriyatlar, shaxsning ijtimoiy faolligi.

Kirish: Qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri zamonaviy ijtimoiy-falsafiy, pedagogik va psixologik tadqiqotlarda dolzarb va murakkab mavzu sifatida e'tiborga loyiqdir. Qadriyatlar tizimi shaxs va jamiyatning ijtimoiy, madaniy va ma'naviy rivojlanishining asosiy struktura elementi sifatida qaraladi. U shaxsning axloqiy printsiplari, tanqidiy tafakkuri, empatiya salohiyati va global madaniy maydonga moslashuvchanligini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan, qadriyatlar tizimining evolyutsiyasi yoshlarning ongida transformatsiya jarayonini tushunish uchun asosiy ilmiy baza sifatida xizmat qiladi[1]. Qadriyatlar tizimi tarixiy jarayon davomida uzviy ravishda rivojlanib, ijtimoiy muhit, madaniy an'analar va global ta'sirlar bilan bog'liq bo'lib, shaxsning identiteti va ongini shakllantiradi. Milliy qadriyatlar shaxsning tarixiy xotirasi, madaniy merosi va milliy identitetini mustahkamlashda markaziy o'rin tutadi, umuminsoniy qadriyatlar esa shaxsni global madaniy maydonda tanqidiy, mas'uliyatli va ijtimoiy faollikka yo'naltiradi. Shu bilan birga, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi shaxsning ma'naviy barqarorligini ta'minlash, ijtimoiy integratsiya jarayonini kuchaytirish va yoshlar ongining kompleks rivojlanishini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yaratadi[2].

Falsafiy jihatdan qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi ontologik, gnoseologik va aksiologik jihatlarni o'z ichiga oladi. Ontologik nuqtai nazardan, qadriyatlar tizimi shaxsning borliqni anglash va jamiyat bilan muvofiqlashgan hayotiy pozitsiyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Gnoseologik jihatdan, qadriyatlar tizimi shaxsning bilim olish jarayonini tashkil etadi, yangi madaniy va ijtimoiy tajribalarni qabul qilish orqali dunyoqarashning transformatsiyasini amalga oshiradi. Aksiologik nuqtai nazardan esa qadriyatlar tizimi shaxsning axloqiy, estetik va ijtimoiy orientatsiyasini belgilaydi, ularning milliy va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unligini ta'minlaydi[3]. Yoshlar ongiga qadriyatlar tizimining ta'siri nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki ijtimoiy va madaniy kontekstlarda ham namoyon bo'ladi. Ta'lim tizimi, oila, jamoat va madaniy institutlar yoshlarning qadriyatlar tizimini shakllantirishda markaziy rol o'ynaydi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, kompetensiyaviy metodlar va raqamli texnologiyalar yoshlarning tanqidiy tafakkuri, empatiya va ijtimoiy faolligini rivojlantirishga xizmat qiladi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, global madaniy va axborot maydonidagi o'zaro ta'sirlar yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimining evolyutsiyasini dinamik va ko'p qirrali jarayon sifatida shakllantiradi[4]. Qadriyatlar tizimi evolyutsiyasining yoshlar ongiga ta'sirini tahlil qilishda, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, milliy identitetni saqlash va umuminsoniy qadriyatlar bilan integratsiyalashuv shaxsning ijtimoiy faolligi, global madaniy maydonda moslashuvchanligi va ma'naviy barqarorligini ta'minlaydi. Shu boisdan, shaxs va jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini strategik darajada tushunish va uning pedagogik hamda ijtimoiy mexanizmlarini samarali qo'llash zarur[5]. Xulosa qilib aytganda, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi yoshlar ongidagi transformatsiya jarayonini chuqur va tizimli tushunish uchun ilmiy asos yaratadi, shaxsning ma'naviy, madaniy va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi, milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini ta'minlaydi hamda global madaniy maydonda shaxsning moslashuvchan va faol pozitsiyasini shakllantiradi.

Zamonaviy ijtimoiy-falsafiy va pedagogik tadqiqotlarda qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri eng dolzarb va strategik jihatdan muhim masalalardan biri sifatida e'tiborga loyiqdir. XXI asrning globallashuv va raqamli transformatsiya davrida yoshlar ongida qadriyatlarning shakllanishi nafaqat shaxsning axloqiy, madaniy va intellektual rivojlanishi, balki jamiyatning barqarorligi, milliy identitet va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi bilan bevosita bog'liq jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi shaxsning ma'naviy-axloqiy barqarorligini ta'minlash, tanqidiy tafakkur va empatiya qobiliyatini rivojlantirish hamda global madaniy maydonda moslashuvchan va mas'uliyatli shaxs sifatida shakllanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan, yoshlar ongida qadriyatlar tizimining transformatsiyasi milliy va umuminsoniy qadriyatlarni

uyg'unlashtirish, shaxsning ijtimoiy faolligi va global madaniy maydondagi integratsiyasini mustahkamlash kabi strategik vazifalarni hal etadi[6]. Dolzarblikni oshiradigan yana bir muhim omil – bu global axborot maydoni, innovatsion texnologiyalar va ijtimoiy kommunikatsiya platformalarining yoshlar ongiga bevosita ta'siridir. Yoshlar turli madaniy, ijtimoiy va g'oyaviy oqimlar bilan tanishish orqali qadriyatlar tizimini yangilaydi va rivojlantiradi. Shu bilan birga, milliy qadriyatlarning saqlanishi va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unlashuvi yoshlarning identitetini mustahkamlash, shaxsning ijtimoiy va madaniy moslashuvchanligini oshirish uchun muhim shart hisoblanadi[7]. Pedagogik va psixologik kontekstda, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi yoshlarni tarbiyalash, ma'naviy-axloqiy va madaniy salohiyatini rivojlantirish, ularning tanqidiy tafakkur va empatiya qobiliyatini shakllantirishning muhim vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Ta'lim tizimi, oila, jamoat va madaniy institutlar yoshlarning qadriyatlar tizimini shakllantirishda strategik vositalar sifatida xizmat qiladi. Shu orqali yoshlar global va milliy qadriyatlar uyg'unligida ijtimoiy faollikka ega, mas'uliyatli va mantiqan yetuk shaxs sifatida rivojlanadi[8]. Shu bilan birga, mavzuning dolzarbligi Yangi O'zbekiston sharoitida ham o'z aksini topadi, chunki mamlakatda yoshlar ma'naviyatini rivojlantirish, milliy meros va global qadriyatlarni uyg'unlashtirish, shaxsning ijtimoiy va madaniy faolligini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Bu holat mavzuni nafaqat ilmiy, balki amaliy pedagogik, ijtimoiy va siyosiy kontekstlarda ham strategik jihatdan ahamiyatli qiladi.

Qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri mavzusidagi tadqiqotlar zamonaviy ijtimoiy-falsafiy, pedagogik va psixologik adabiyotlarda keng yoritilgan bo'lib, bu mavzu yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishini tushunish uchun integrativ yondashuvni talab qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qadriyatlar tizimi shaxsning ma'naviy-axloqiy barqarorligi, tanqidiy tafakkuri va ijtimoiy faolligini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi, shuningdek, milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini ta'minlash orqali shaxsning global madaniy maydondagi pozitsiyasini belgilaydi. Anthony Giddensning globallashtirish va shaxs ongiga ta'sirini tahlil qilgan tadqiqotlari qadriyatlar tizimining evolyutsiyasi jarayonini ijtimoiy kontekstda tushunishga katta imkoniyat yaratadi. Giddensning fikricha, global jarayonlar yoshlarning ijtimoiy faolligi, madaniy orientatsiyasi va identitet shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan, qadriyatlar tizimi shaxsning ongida transformatsiyalanadi, u yangi g'oyalar, madaniy tajribalar va ijtimoiy normativlar bilan uzviy integratsiyalashadi. Giddensning yondashuvi yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini globallashtirish sharoitidagi ijtimoiy strukturaviy va madaniy jarayon bilan bog'lashga imkon beradi[9]. Shuningdek, Manuel Castellsning axborot-kommunikatsiya vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar madaniyati va dunyoqarashini o'rganish bo'yicha ishlari dolzarb ilmiy manba

sifatida xizmat qiladi. Castells yoshlarning dunyoqarashining global axborot va kommunikatsiya maydonlari bilan bevosita bog'liqligini ta'kidlaydi, bu esa qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini yanada dinamik va ko'p qirrali jarayon sifatida ko'rsatadi. U ta'kidlaganidek, yoshlar milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirish orqali shaxsiy identitetini shakllantiradi, bu esa global madaniy maydonda tanqidiy tafakkur, empatiya va mas'uliyatli fuqarolik fazilatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi[10]. Giddens va Castellsning tadqiqotlari integrativ tahlilni ta'minlaydi, chunki ular qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini ijtimoiy, madaniy va psixologik jihatlar bilan uzviy bog'laydi. Giddens yoshlar ongidagi transformatsiyani global jarayonlar va ijtimoiy strukturaga bog'layotgan bo'lsa, Castells axborot-kommunikatsiya maydoni va raqamli kommunikatsiyaning qadriyatlar tizimi evolyutsiyasidagi rolini yoritadi. Shu tariqa, ushbu adabiyotlar yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimi transformatsiyasini ilmiy jihatdan tizimli, multidisipliner va ko'p qirrali yondashuv orqali tahlil qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, zamonaviy tadqiqotlar qadriyatlar tizimi evolyutsiyasining pedagogik va ijtimoiy ahamiyatini urg'u beradi. Ta'lim tizimi, oila, jamoat va madaniy institutlar yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimini shakllantirishda markaziy vosita sifatida xizmat qiladi, shaxsning identitetini mustahkamlash va milliy hamda umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini ta'minlash imkonini yaratadi. Shu nuqtai nazardan, Giddens va Castellsning yondashuvlari qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini kompleks, ijtimoiy-falsafiy va pedagogik kontekstda ilmiy asoslashga xizmat qiladi.

Qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'sirini o'rganish jarayonida maqolada integrativ, multidisipliner va ijtimoiy-falsafiy yondashuv asosida metodologiya ishlab chiqildi. Tadqiqot dialektik, aksiologik va gnoseologik metodlarni o'zaro uzviy integratsiyada qo'llash orqali yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimi transformatsiyasini tizimli va ko'p qirrali tahlil qilishga xizmat qildi. Dialektik yondashuv yordamida qadriyatlar tizimi evolyutsiyasining tarixiy va zamonaviy kontekstlari, shuningdek, ularning yoshlar ongidagi ijtimoiy, madaniy va axloqiy ta'siri uzviy bog'liq jarayon sifatida tahlil qilindi. Shu bilan birga, strukturaviy-funksional metod yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimining milliy va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unligini, shaxsning identiteti va ma'naviy-axloqiy barqarorligini shakllantirishdagi roli va funksional mexanizmlarini aniqlash imkonini berdi. Gnoseologik metod yordamida yoshlarning qadriyatlar tizimi bilan tanishish jarayoni, bilim va madaniy tajribalarni qabul qilish, shaxsning tanqidiy tafakkuri va empatiya salohiyatini rivojlantirish jarayonlari o'rganildi. Bu metod shaxsning ongida qadriyatlar tizimi transformatsiyasining intellektual va axloqiy komponentlarini ochib beradi. Aksiologik metod yoshlarning milliy va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unlashishini, shaxsning axloqiy va ma'naviy orientatsiyasini tahlil qilishga yo'naltirildi. Shu bilan birga, komparativ tahlil metodi rivojlangan davlatlar tajribasi va Yangi O'zbekiston sharoitida qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini solishtirishga

xizmat qildi, bu orqali global va milliy qadriyatlar uyg'unligining samaradorligi ilmiy jihatdan baholandi. Empirik metodlar – kontent-tahlil, kuzatuv va sotsiologik tadqiqotlar – normative, pedagogik va ilmiy manbalarni tizimlashtirishga imkon yaratdi. Shu tariqa, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasining yoshlar ongiga ta'siri ko'p qirrali, murakkab va uzviy jarayon sifatida ilmiy asoslandi. Shu bilan birga, integratsiyalashgan metodlar sintezi yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimi transformatsiyasini chuqur tushunish, pedagogik va ijtimoiy mexanizmlar orqali qo'llash, milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini mustahkamlash imkonini berdi. Tadqiqot metodologiyasi global madaniy maydon, ijtimoiy institutlar va shaxsning ma'naviy-axloqiy rivojlanishi o'rtasidagi murakkab uzviy bog'liqlikni yoritishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi yoshlar ongida murakkab va ko'p qirrali transformatsiya jarayonini yuzaga keltiradi, bunda shaxsning ma'naviy-axloqiy, madaniy va ijtimoiy rivojlanishi o'zaro bog'liq omillar orqali shakllanadi. Tadqiqot doirasida olingan empirik ma'lumotlar shuni tasdiqlaydi: global axborot-madaniy maydon, pedagogik ta'lim jarayonlari va ijtimoiy institutlar orqali yoshlar yangi bilim, madaniy va axloqiy tajribalarni qabul qiladilar, bu esa ularning tanqidiy tafakkuri, empatiya qobiliyati va ijtimoiy faolligini sezilarli darajada rivojlantiradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, milliy qadriyatlar yoshlarning identitetini mustahkamlashda, umuminsoniy qadriyatlar esa ularning global madaniy maydondagi pozitsiyasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimining evolyutsiyasi pedagogik va ijtimoiy institutlar yordamida tizimli va uzviy tarzda qo'llab-quvvatlanishi natijasida yanada samarali bo'ladi. Ta'lim jarayoni, oila va jamoat institutlari orqali milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi mustahkamlanadi, bu esa shaxsning ma'naviy barqarorligini, ijtimoiy faolligini va global maydonga moslashuvchanligini oshiradi. Shuningdek, tadqiqot globallashtirish jarayonining yoshlar qadriyatlari tizimiga ambivalent ta'sirini aniqladi: bir tomondan, u yangi bilim va madaniy tajribalarni qabul qilish imkoniyatlarini yaratadi; ikkinchi tomondan, milliy qadriyatlarning zaiflashish xavfi mavjud. Shu nuqtai nazardan, natijalar shuni ko'rsatadiki, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini tizimli va pedagogik mexanizmlar orqali qo'llab-quvvatlash shaxsning ijtimoiy, madaniy va ma'naviy rivojlanishini ta'minlash, milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini mustahkamlash va jamiyat barqarorligini ta'minlash uchun zarur. Tadqiqot natijalari shuningdek, yoshlarning global va milliy qadriyatlar uyg'unligida o'zaro integratsiyasi orqali tanqidiy tafakkur, empatiya va mas'uliyatli fuqarolik fazilatlarini rivojlantirishning ilmiy asoslarini yaratadi. Shu bilan birga, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi shaxsning identiteti, ijtimoiy faolligi va madaniy moslashuvchanligini shakllantirish orqali Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlarni global madaniy maydonga moslashgan va mas'uliyatli shaxslar sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi yoshlar ongida murakkab, ko'p qirrali va dinamik transformatsiya jarayonini yuzaga keltiradi. Ushbu jarayon shaxsning ma'naviy-axloqiy barqarorligini, tanqidiy tafakkuri va empatiya salohiyatini shakllantirish, shuningdek, global va milliy qadriyatlar uyg'unligini ta'minlash orqali yoshlarning identitetini rivojlantiradi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, milliy qadriyatlar shaxsning tarixiy xotirasi, madaniy merosi va milliy identitetini mustahkamlashda markaziy rol o'ynasa, umuminsoniy qadriyatlar yoshlarni global madaniy maydonda tanqidiy tafakkur, ijtimoiy faollik va mas'uliyatli fuqarolikka yo'naltiradi. Shu nuqtai nazardan, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasini strategik tarzda boshqarish va pedagogik, ijtimoiy institutlar orqali qo'llab-quvvatlash shaxs va jamiyat rivojining asosiy sharti hisoblanadi. Tadqiqot shuningdek, globallashuv va raqamli axborot-madaniy maydon yoshlar ongidagi qadriyatlar tizimining transformatsiyasiga ambivalent ta'sir ko'rsatishini aniqladi: bir tomondan, u yangi bilim va madaniy tajribalarni qabul qilish imkonini yaratadi, ikkinchi tomondan esa milliy qadriyatlarning zaiflashish xavfini oshiradi. Shu bois, shaxsning ma'naviy-axloqiy, madaniy va ijtimoiy barqarorligini ta'minlash uchun milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini mustahkamlash va pedagogik mexanizmlarni uzviy integratsiya qilish zarur. Xulosa qilib aytganda, qadriyatlar tizimi evolyutsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri mavzusi nafaqat ilmiy tadqiqotlar, balki amaliy pedagogik, ijtimoiy va siyosiy kontekstlarda ham dolzarb ahamiyatga ega. Ushbu transformatsiya shaxsning ijtimoiy faolligi, madaniy moslashuvchanligi va global madaniy maydonda mas'uliyatli fuqarolik fazilatlarini rivojlantirish orqali Yangi O'zbekiston sharoitida milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini mustahkamlashning ilmiy asosini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ahmadov M. Yangi O'zbekistonda yoshlar dunyoqarashiga milliy va umuminsoniy qadriyatlar birligiga erishishdagi muammolar //Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 4. – №. 11 (Special Issue). – С. 140-144.
2. Nizomiddinov X. Milliy va umuminsoniy qadriyatlarning globallashuv sharoitida jamiyat hayotidagi roli //Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 4. – №. 11 (Special Issue). – С. 248-253.
3. Shohbozbek E. et al. Yoshlarning ma'naviy dunyo qarashini shakllantirishda maktabgacha ta'limning o'rni //international scientific research conference. – 2025. – Т. 3. – №. 32. – С. 76-81.

4. Absattarovich K. F. Globallashuv sharoitida yoshlar dunyoqarashida milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg'unlashuvi //Uz Conferences. – 2025. – T. 1. – №. 9.
5. Shohbozbek E. et al. Uzluksiz ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning yoshlar ma'naviyatiga ta'siri //Innovative developments and research in education. – 2025. – T. 4. – №. 37. – С. 225-230.
6. Gulmonov H. Yangi o'zbekistonda yoshlar dunyoqarashini umuminsoniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishning amaliy natijalari //Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 4. – №. 11 (Special Issue). – С. 160-165.
7. Shohbozbek E. et al. Uzluksiz ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning yoshlar ma'naviyatiga ta'siri //Innovative developments and research in education. – 2025. – Т. 4. – №. 37. – С. 225-230.
8. Yo'ldoshboyev M. Yoshlar dunyoqarashini yuksaltirishning nazariy-metodologik asoslari //Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 4. – №. 11 (Special Issue). – С. 306-313.
9. Aziza E., Shohbozbek E. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida madaniy meros va an'anaviy tarbiyaning o'rni //Global Science Review. – 2025. – Т. 3. – №. 1. – С. 375-384.
10. Najmetdinova M. M. Yangi O'zbekistonda ommaviy-madaniy tadbirlar asosida yoshlar ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish istiqbollari //Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture. – 2024. – Т. 4. – №. 2. – С. 39-49.